

BUITEN

16^E JAARGANG N^O. 46

ZATERDAG 18 NOVEMBER 1922.

Foto Fred. Boissonas

SMYRNA, GEZIEN VAN EEN TURKSCH KERKHOF.

Redacteur: Mr. A. LOOSJES.

INHOUD:

EURYALE, DE ONSTERFELIJKE, UIT HET ENGELSCHE VAN CARLTON DAWE (23)	BLZ 542
MOMENTOPNAMEN VAN TURKSCH EN GRIEKSCHE HAVENS, DOOR M. DE ROUVILLE, GEÏLL. BLZ. 541, 544—547	
HET EERSTE EI, DOOR HENRI VAN DER HORST.	BLZ. 546
DE WITVLAKVLINDER, DOOR J. KUYPER JR.	„ 548
NESTZWAMMEN, DOOR K. BOEDIJN, GEÏLLUSTREERD	„ 548
OVERWINNING, DOOR J. VAN DER VEEN	„ 549
NATUURSCHOON GM WINTERSWIJK, DOOR IR. J. VAN DER BREGGEN. GEÏLLUSTREERD.	BLZ. 549—551
NEERLAND'S SCHOONHEID IN BEELD.	BLZ. 551
DRIE BALLADEN, UIT HET ENGELSCHE VAN LAFCADIO HEARN (3).	„ 552
VOLENDAMSCH MEISJES, ILLUSTRATIE	„ 552

BERICHTEN VAN REDACTIE EN UITGEVERS.

Men geheve alles wat de Redactie of de Administratie van dit weekblad betreft te adresseeren aan de Uitgevers Scheltema & Holkema's Boekhandel, Rokin 74—76, Amsterdam, met de toevoeging: „Voor de Redactie” of „voor de Administratie van het Weekblad Buiten”. Duidelijke naam en adresvermelding wordt verzocht ook achter op de foto's.

De uitgevers verzoeken beleefdelyk dit blad te noemen als men naar aanleiding van eene advertentie, een aanvraag of een bestelling aan een adverteerder doet.

Afzonderlijke nummers: Prijs 40 cts.

EURYALE, DE ONSTERFELIJKE.

EEN ROMAN VAN HET HEDEN EN VERLEDEN.

Uit het Engelsch van CARLTON DAWE.

23)

(Geautoriseerde vertaling).

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

WAARIN EEN VROEGER BEKENDE WEER OP HET TOONEEL VERSCHIJNT; EEN OOSTERLING, DIE IN Velerlei waren handelt; EEN ONGEWONE MANIER OM EEN ZAKELIJK VOORSTEL TE BESPREKEN.

MR. Paul Zelmis zat in zijn donker kantoortje op de derde verdieping; hij rookte een Turksche sigaret en droeg een Turksche fez. Op de planken, die aan twee zijden om den wand heenliepen, stonden talrijke kisten met dezelfde uitmuntende tabak. Daarnaast stonden andere kisten, gevuld met allerlei snuisterijen uit Constantinopel en de havens van de Middellandsche Zee. Schelpen, kralen, kant, filigranwerk, al de opzichtige, onartistieke rommel, die, naast olijven, koffie, krenten en tapijten op de markt als „Oostersche produkten” wordt aangeboden. Maar de sigaretten en de koffie waren goed. Zij die aan millionairs en vorsten leverden, kochten die artikelen bij Paul Zelmis. En hij wist wat ze noodig hadden en dat zij zijn waar niet missen konden, en bedong dienovereenkomstige prijzen. Soms kwam een echt Perzisch tapijt „uit het paleis van Zijne Majesteit den Shah te Teheran” in dit vuile kamertje terecht en ging van daar naar een gebouw in het West End of het paleis van een geldvorst in Amerika. Maar er waren altijd Smyrna-tapijten en waterpijpen met barnsteenen mondstuk uit Stamboel en kleurig versierde Turksche muiltjes met roode en blauwe hakken, en „kousen zooals de harem-dames droegen”, die gemaakt waren in Parijs. Ook kon men er tapijten en kleedjes uit Bagdad en Hindoestan krijgen, ofschoon die door de geweldige transportkosten zeldzamer en dus ook kostbaarder waren. Voor zulke dingen nam de importeur liever bestellingen aan, ofschoon niemand precies wist welke voorraden hij nog op de vierde en hoogste

verdieping had liggen; want behalve hijzelf en zijn knecht, dien hij uit Smyrna had meegebracht, kwam nooit iemand in dit geheimzinnig vertrek. Om in het kantoor en magazijn van Paul Zelmis te komen, moest men de hoofdstraten verlaten en zich wagen in een onoogelijke, bijna mocht men zeggen angstaanjagende achterbuurt. Als men geen heel scherpe oogen had, moest men er naar raden waar No. 12 was, daar het cijfer boven de deur bijna onleesbaar was. Naast de deur was een koperen plaat aangebracht, waarop in eveneens bijna uitgesleten letters de naam: „P. Zelmis” stond. Daaronder, links, in veel kleine letters, stond het woord „Importeur”. Zooals wij zeiden, zat Mr. Zelmis een fijne Turksche sigaret te rooken en droeg hij een Turksche fez. Omringd door zijn schitterende koopwaar, leek hij werkelijk op een Oosterling, die zoo rechtstreeks uit een Oosterschen bazar was overgebracht en in het Westen was neergezet. Op de schrijftafel vóór hem lag geopend een brief in Turksch schrift. En die brief was de reden, dat hij bij het uitblazen van den rook zijn dikke lippen ver vooruit stak, de wenkbrauwen fronste en zijn opgedraaide snor nog eens extra omkrulde. Zijn correspondent van den Bosporus toonde duidelijke teekenen van ongeduld. Hij wou nu eens graag weten of de „waar” was „verscheept”. of zoo niet, wanneer dit dan zou gebeuren. Hij zinspeelde er zelfs op, dat hij den koopman er van verdacht, dat hij hem voor den gek hield. Als dat het geval was, zou hij in de toekomst weten wat hem te doen stond. Dit ongemotiveerde wantrouwen hinderde den eerlijken koopman ten zeerste. Zijn kraalooogjes volgden de rookringen, die in sierlijke bochten naar de zoldering stegen, maar deze brachten hem niet nader tot de oplossing van het moeilijke vraagstuk. Zijn bediende kwam zachtjes naar binnen, legde eenige papieren op zijn lessenaar en sloop even zachtjes weer weg. Zelmis keek hem vast en onafgebroken aan, maar sprak geen woord. Hij keek zelfs niet naar de papieren. Nog volle vijf minuten bleef hij rooken. Toen nam hij den Turkschen brief nog eens op, las hem opnieuw van begin tot eind en legde hem toen weg in een vettige portefeuille. Toen keek hij op zijn horloge en ziende, dat het op slag van vieren was, stond hij langzaam uit zijn stoel op en liep naar een klein gaskacheltje waarop alle benodigdheden voor het koffiezetten stonden. Toen hij zag, dat alles in orde was, ging hij weer zitten en stak een nieuwe sigaret op. Niettegenstaande zijn schijnbare onbewegelijkheid, kon men zien, dat hij zich niet op zijn gemak voelde. De kleine oogen keken telkens loerend rond, de wenkbrauwen trok hij voortdurend samen, soms trommelde hij met zijn breede vinger-toppen op de leuning van zijn stoel. Ongetwijfeld dacht hij aan ernstige dingen en even zeker was het, dat hij ze niet helder voor zich zag. Voetstappen op de trap rukten hem uit zijn verdooving. Hij sprong haastig overeind en liet buigend Euryale binnen. Achter haar kwam Minnie, jong en frisch en vroolijk. In zijn geest vergeleek Zelmis haar met de donkere, kwijnende, Oostersche schoonen. Hij boog over Euryale's uitgestoken hand en bracht ze aan zijn lippen. „Ik heb lang gewacht,” zei hij, terwijl hij haar hoffelijk den eenigen leuningstoel aanbood, die de kamer bevatte. „Ik was van plan geweest niet te komen,” antwoordde zij. „Ik dank de goden, die u van dit besluit weerhielden”. Zij spraken oud-Grieksch, zooals steeds, zonder op Minnie te letten; deze was er echter zoo aangewend, dat men haar over het hoofd zag, dat zij er blijkbaar onverschillig voor was. Zij troostte zich met de bonbons en geconfijte vruchten waarmee Zelmis haar steeds rijkelijk voorzag. Nadat Zelmis verlof ertoe had verzocht, zette hij koffie en spoedig vervulde de heerlijke geur daarvan het vertrek. „Gij zet goede koffie, Zelmis,” sprak zij. „U doet mij en de koffie eer aan door deze woorden. Een plengoffer, godin. Uw bezoek aan mijn nederige woning verplaatst mij in den hemel.” „Gij spreekt de taal, Zelmis,” zei zij, alsof dit alles verklaarde. „De taal, die de uwe was, godin, in de dagen toen Griekenland jong was”. Zij scheen de zoetsappigheid van den man niet te bemerken. Slechts de vleiende woorden drongen tot haar door en de herinneringen die daardoor werden wakker geroepen. „Zij zal weer de mijne zijn — en de zijne”. „De zijne?” vroeg hij verschrikt. „Dien ik bij de hand zal vatten en zal leiden door het onbekende”. „Als gij uw vroegeren rang zult hebben herwonnen,” zei hij en ofschoon zijn woorden plechtig klonken, schitterde er een spottend licht in zijn oogen. „Inmiddels, o wezens op de aarde”. „Tijdelijk, o Zelmis. Nog slechts een korte pooze en wij zullen voor immer ons vleeschelijk omhulsel

afleggen." "Och neen," antwoordde hij, „want dit omhulsel is te schoon en kleedt u als de mantel uwer goddelijkheid".

„Nooit had hij een vrouw gezien, die het zoo koninklijk droeg. Naast de sluwheid van den Oosterling, bezat hij de slimheid van den handigen koopman, die gewend is met uitgeslapen koopers om te gaan. En Paul Zelmis was er zich van bewust, dat hij van die eigenschappen een goed gebruik wist te maken. „Toch moet ik dit van mij werpen, om mijn hoogtepunt te bereiken".

„Dat zou toch ontzettend jammer zijn," sprak hij, terwijl een ondoorgrondelijke glimlach om zijn lippen speelde. Hij had die hoogdravende taal al vroeger gehoord; onder de sterren terwijl de „*Damocles*" haar breeden boeg door de Middellandsche Zee drong en onder de grijze lucht van het Kanaal, en steeds had hij met groote sluwheid en handigheid haar verder geleid op dien weg. Maar desniettemin verveelde het hem ontzettend, en als hij niet onder de betoovering was gekomen van haar schoonheid, die met den tijd van wachten scheen te groeien, is het zeer de vraag of zijn scherp verstand zich langer aan zoo 'n ijdelheid had onderworpen.

„En hoe zit het met Dia?" vroeg hij, toen hij haar het koffiekopje afnam. „Mijn client begint ongeduldig te worden. Er zijn voor u beiden daarginds in de Levant schatten te verdienen." „Maar wij hebben geen schatten nodig," antwoordde zij bedaard. „Toch zijn die niet te versmaden en wij, lagere stervelingen, doen dit niet licht. Gij hebt mij verteld, dat het kind en haar moeder arm zijn. Zou het wel verstandig zijn deze gelegenheid te laten voorbijgaan? Bovendien hebt gij het al zoo half en half beloofd, en op grond daarvan heb ik de onderhandelingen met Hilmi in Konstantinopel geopend. Hij is de grootste impresario van Oost-Europa en hij zal u beiden koninklijk behandelen. Het dansen van Dia zou een openbaring zijn voor den Sultan en gij beiden zoudt er schatrijk door worden." „Neen," zei ze, „er kan niets van komen".

„Geld verschaft de mooiste kleeren, de prachtigste versierselen, een vorstelijk verblijf en onafhankelijkheid. Ik weet zeer goed, dat dit alles voor u niets beteekent, o godin, gij, die de menschheid naar uw wil kunt zetten door een enkele handbeweging; maar geldt dit ook voor hen? Zou de moeder er u dankbaar voor zijn, als gij deze gelegenheid om haar vooruit te helpen ongebruikt zoudt laten voorbijgaan?"

„Tegen mijn beslissing bestaat geen verweer of beroep".

„Zeker voor zoover u betreft. Maar hebt gij geen verwachtingen bij hen opgewekt? En zoudt gij de menschheid niet een onschatbare weldaad bewijzen, als geheel de wereld werd getoond wat in lang vervlogen eeuwen heeft bestaan? De roem van Griekenland tot nieuw leven gewekt, zijn altaren weer opgericht, zijn godinnen weer verheven tot hun troon op den Olympus; zou dit niet een prestatie zijn zelfs uwer waardig?"

Hij zag hoe een lichte blos in haar wangen opsteeg, hoe haar oogen schitterden. Met tact zou hij van dit gunstige oogenblik gebruik kunnen maken. Hij vervolgde:

„Is het niet mogelijk, dat de geheele wereld in afwachting leeft van deze openbaring? De strijdende godsdiensten, die nu de wereld vervullen van het geraas hunner twisten, die elkaar haten, die bij de minste aanleiding elkaar als furien bekampen; als die eens alle tot een groot geheel konden worden saamgesmolten onder ééne goddelijke leiding? En als het u, verheven godin, gegeven zou zijn, het middel te wezen om tot dit verheven doel te geraken?"

„Door Zeus?"

„Door Zeus," antwoordde hij, op eerbiedigen fluisterton, „de god onzer vaders, die nu in duisternis en veronachtzaming verwijlt. Lang, te lang zijn de volkeren der aarde afgedwaald van het ware geloof. Als de roepstem klinkt, zullen zij daartoe terugkeeren. Hun sombere geloofsartikelen hebben een verlangen naar iets beters doen geboren worden; de wereld hunkert naar schoonheid, opgewektheid en de vreugden des levens. Zelfs het logge vleeschelijke omhulsel, dat zij gedwongen zijn te dragen, kan tot iets lichts en moois gemaakt worden. Als de poëzie en de heerlijkheid van de oudheid weer op aarde zouden terugkeeren en de menschheid bevrijd werd van de zware ketenen die zij thans gedwongen is te dragen, dan zou de wereld u toejuichen en begroeten als haar godheid, haar bevrijder." „Als dat alles mogelijk was..."

„Waarom zou het niet mogelijk zijn? Wat geweest is, zal weer zijn. De vorm moge veranderen, de ziel is onveranderlijk. Geef hun de ziel terug, die zij tijdelijk verloren hebben en die zij vergeefs zoeken met blinde oogen." Hij bespiedde haar scherp om te zien welke uitwerking zijn woorden op haar hadden; zijn ooren zelfs schenen in verwachting te trillen. Maar zij zat abnormaal stil, ofschoon hij wel zag, dat haar geest zich

bezig hield met deze gedachte en haar mogelijkheden overwoog. Dia, de dochter van Zeus en Themis, snoepte van de geconfijte pruimen en las de advertenties in een oude prijs-courant.

„Denkt gij, dat gij de menschen kent?" vroeg zij plotseling.

De vraag verschrikte hem, ergerde hem bijna door zijn onverwachtheid.

„Ik begrijp u niet," mompelde hij.

„Kan de menschheid tot één gelijke massa worden samengevoegd? Zou de heele wereld naar één zelfde ideaal hunkeren? Is het verlangen naar schoonheid, licht en vreugde evenzeer een deel van alle menschen als hun stoffelijk omhulsel? Als Zeus niet bij machte was al die verscheidenheid tot één geheel te vereenigen, hoe kan een ander dan hopen dit te doen?"

Al die vragen lieten hem onverschillig. Hij gaf even weinig om Zeus als om de menschheid, behalve in zooverre als ieder mensch afzonderlijk hem op eenige wijze van nut kon zijn. Maar als zij op dergelijke redeneeringen gesteld was, zou hij haar daar zooveel van geven als zij slikken wou. Hij wist, dat ijdelheid allerlei vormen aannam, die ieder voor zich bedroevend waren in hun dwaasheid; en als haar bijzondere dwaasheid nu eenmaal dien vorm had aangenomen, dan was hem die even goed als iedere andere. Hij voor zich zag er niet het minste bezwaar in om gebruik te maken van de dwaasheden van anderen. De dwaas was te allen tijde en zal steeds zijn de prooi van den verstandelijk meerdere, en hoe grooter de dwaasheid, des te gemakkelijker werd hij het slachtoffer.

Er was een tijd geweest, dat een heel andere toekomst voor hem openstond. Als jongmensch had hij groote lust in studie gehad en eenige gedichten geschreven, die de aandacht trokken, en daardoor was hij in contact gekomen met den beroemden Professor Imbrai, aan wien hij die kennis van het Oud-Grieksch te danken had, die hem de vriendschap van Euryale had bezorgd, toen zij elkaar aan boord van de *Damocles* hadden ontmoet. Maar sinds die jongelings-aspiraties was heel veel gebeurd. De steden van Klein-Azië en de kust der Zwarte Zee hadden hem leeren kennen. Van Odessa tot Stamboul en langs de Aegeïsche Zee tot Napels en Algiers werden wonderlijke verhalen van Paul Zelmis verteld. Maar dat is zeker dat niemand er ooit in geslaagd was hem in zaken beet te nemen, ofschoon heel wat lui er hun best voor hadden gedaan.

„Het voorbeeld kan veel, zoo al niet alles doen," antwoordde hij luid. „Ik ben er zeker van, dat uw tegenwoordigheid onder de ongelooovigen een grooten geestelijken invloed zou hebben. En men mag geen enkel middel, hoe onbeteekenend ook, verzuimen, dat tot propaganda voor het ideaal kan dienen. Wij moeten leven in de geestelijke sfeer van hen, die wij onder onzen invloed willen brengen. Hoe hooger wij ons verheffen tot den hemel, hoe verder wij verwijderd raken van de menschheid. Dus moeten wij gebruik maken van de werktuigen, die het meest geschikt zijn voor de taak die wij willen verrichten. Niemand anders als u is in staat deze volken een blik te doen slaan in ons schoon verleden. Het is een taak, neen meer, een heilige plicht, die op u rust." „Het is niet de goede weg, Zelmis. Er ontbreekt iets aan je wijsgeerig systeem. Je weet, wat ik gehoopt had in Londen te kunnen doen en je hebt het resultaat ervan gezien".

„Londen," zei hij minachtend, „een opgeblazen samenraapsel van zelf-genoegzaamheid. Bovendien, o godin, wat is de wijsheid van het Westen anders als een zwakke nabootsing van die van het Oosten? Alles wat het meest wijs, het schoonst en het best is, is geboren waar de zon opgaat, niet waar ze ondergaat. Een symbool van de eeuwigheid. Uit het Oosten is de wijsheid gekomen en het licht der goden. Acht gij mij vermetel, goddelijk wezen, omdat ik tegenover u van de godheid durf spreken?"

Hij besloot op een nederigen, bijna smeekenden toon zijn betoog. Als zij hem nauwkeurig had gadeslagen, zou ze gezien hebben, dat zijn vreemde zwart-bruine oogen brandden van afwachting verlangen. Eenige minuten leek zij in diep gepeins verzonken, toen wendde zij zich in het Engelsch tot Minnie.

„Wat zegt Dia ervan, kindje?"

Dia keek op van haar catalogus en hield op met pruimen eten.

„Zou jij naar Konstantinopel willen gaan om daar voor den Sultan te dansen?"

„O neen," zei Dia.

„Waarom niet, kind?"

Dia kwam naar haar toe en vatte haar hand.

„Ik zal gaan, waarheen gij gaat," fluisterde zij.

„Het zal u en uw moeder heel wat geld inbrengen," mengde zich Zelmis tusschenbeide.

„En wat meer?" vroeg Euryale.

„Roem", zei hij, „en alles wat gij verlangt. Het is een kans, die slechts weinigen gegeven wordt," vervolgde hij, Dia scherp aankijkend met zijn loerende oogen, „een kans, die nooit terug komt als je ze nu niet aangrijpt." (Wordt vervolgd).

DE BOSPORUS.

MOMENTOPNAMEN VAN TURKSCH EN GRIEKSCHE HAVENS. (Vervolg).

STAMBOEL.

'S MORGENS om vijf uur gewekt en naar den voorsteeven gegaan — daar gestaan tot de boot te Constantinopel aanlegde, d.w.z. tot ongeveer acht uur. Het lijkt één enkel oogenblik — er bestond geen tijd meer, enkel een zich ontplooiën van opbloeiende schoonheid. Eerst nog is alles donker en stil om ons heen. De „Crimée" heeft een flinken gang — dolfijnen springen om ons schip en spuiten hun waterstralen in de lucht, — vogels vliegen om ons heen — het lijkt wel een triomftocht! ☞ Rechts gloeit de roode zonnescijf aan den oosterkim en rijst snel. Zij schijnt op louter nevelen; — dan trekken de nevelen op — neen, zij vallen in flarden uiteen, zij dwarrelen op en neer. Daar boort links op eens een fijne, witte spits door

die ijle dampen, een tweede, een derde — de minaretten van Stamboel! Dan een koepeldak, steeds meer koepels en spitsen, hooger, lager, eindelijk een brok stad amphitheatrergewijs gelegen, een stuk zee en kustlijn. Steeds duidelijker en omvangrijker wordt het beeld. Wij naderen — daar ligt zij, de oude Keizerstad, van oudsher zoo heftig begeerd door alle volkeren, waarom zoo fel is gestreden, — trotsche, geheimzinnige stad vol schoonheid, vol misdaad, vol trouweloosheid, vol diepen religieuzen zin. Welk een Metropolis! Zij breidt zich uit in gracelijke weelde aan beide oevers van de zee van Marmora — een sultane gelijk — aan beide oevers van den diepen inham „de gouden Hoorn". Rechts de Europeesche wijken Pera en Galata, met de verschillende Ambassades en Consulaten, met de hospitalen, banken, postkantoren en hôtels der Engelschen, Franschen en Duitschers. Links Stamboel, de Turkenstad, met Galata en

DE MOSKEE VAN ACHMED I TE CONSTANTINOPEL.

Pera verbonden door de Oude en de Nieuwe Brug. Stamboel met zijn moskeëen, met de Bazar, met het oude Serail en het Janitscharenmuseum, met zijn oude bronnen, zijn kleine kerkhoven vol zwarte cypresen (midden in de stad) — met zijn vruchtenstalletjes, zijn kleine Turksche café's, waar de geurige koffie op een houtskoolvuur dampst en waar de narghilé-rookers liggen uitgestrekt, — met zijn vuile schilderachtige hoekjes, zijn oude muren en stille, verlaten buitenwijken. Aan den Aziatischen oever Skutari, en daarachter het groote Aziatische kerkhof, waar de echte Turk bij voorkeur begraven wil worden. En overal langs den Bosphorus nog de witte paleizen en de witte villa's tegen de opstijgende berghellingen. Overal die zacht glooiende oevers met parken en tuinen vol cypresen. Het schijnt niet te eindigen, — overal weer witte huizen en overal dat glanzende, levende water, die wijde zeearmen. Zóó wonderschoon ligt geen stad ter wereld! . . . ☞ Ook hier weer een onwezenlijke roes, een haastig, vluchtig gaan langs de meest bezienswaardige dingen, — dat bonte

GEZICHT OP CONSTANTINOPEL EN DE MOSKEE VAN SOLIMAN.

kaleidoscoopgedoe, — voort! voort! ☞ Wat is er ten slotte beklifd van al die pracht? Is het de sarcophaag van Alexander den Grooten met de beroemde reliefs van de Leeuwenjacht, of de wrange aanblik van zijn kleine verschrompelde mummie in een glazen kist ernaast? of wel de Moskeën van Mehmed Pacha, — met de blauwe en groene oud-Perzische tegels — en die van Bajazed met de heilige duiven? of die van Schahzadé, waar wij enkel een kleine kapel bezichtigen mochten met de graven van een paar jeugdige prinses — een kleinood van fayence en gekleurde glazen? of is het de Aja Sophia, door speciale permissie voor ons toegankelijk, daar zij gedurende twee maanden voor het publiek gesloten was, omdat er pelgrims uit Mekka gelegerd waren? Is het de herinnering aan een priester, in een dier moskeën, gehurkt op zijn bidkleed, de Koran voor zich opengespreid, wachtend op zijn leerlingen? Of aan dien anderen geloovige, die eentonig prevelend in een hoek geknield ligt en onophoudelijk het bovenlichaam heen en weer beweegt? ☞ De ontzagwekkende vroomheid dezer menschen, hunne absolute overgave, hun algeheele zelfverzaking tegenover het Allerheiligste! In deze tempels geen knusse stoelen met nog knusser kussens en voetenbankjes, — de strenge, koele ruimte is door niets onderbroken. Wie hier zijn God aanbidt doet het staande, of geknield of ter aarde neergeworpen, niet op zijn gemak met een warme stoof onder de voeten. Hoe menigmaal heb ik mij geschaamd over het optreden van ons gezelschap: — oppervlakkig, nieuwsgierig, soms onderdrukt lachend over de wijde sloffen, zonder welke geen Christen de Mohammedaansche heiligdommen betreden mag, onbescheiden doordringend in hun tempels. Hoe heb ik menigmaal, als verdiend, de booze, minachtende blikken der Turksche bewakers voelen priemen! Zelfbeheersching en waardigheid, hoever is het Oosten daarin het Westen vooruit! ☞ ☞ Een nieuwe dag en nieuwe indrukken. Op „de Gouden Hoorn” ligt een kleine stoomboot klaar; zij brengt ons naar de Moskee van Eyoub, het heilige der heiligen, waar geen Europeaan ooit binnendringt. Hier worden

de sultans gekroond en tijdens die plechtigheid blijven de vreemde gezanten buiten wachten. Wij loopen het voorplein op tot voor de prachtige gesloten ijzeren hekken der Moskee; — aan beide zijden staan wachters, de kromme sabels ontbloot: een stuk barbaarsche schoonheid. O! de vredige binnenhoven der groote Moskeën met hun zacht klaterende fonteinen, hun schemerige ommegangen, hun onhoorbaar daarin zicht voortbewegende figuren van priesters, hun duiven! ☞ In caïques worden wij teruggeroeid door Turken, op Turksche wijze: staande. Prachtig zwenken de lenige, donkere lichamen voor en achterover, en de smalle bootjes schieten pijlsnel voort. Voorzichtig! Stilzitten! Kris-kras gaat het tusschen allerlei vaartuigen door in felle, helle kleuren, tot wij onder luid geschreeuw en getier eindelijk aanlanden aan de kade te Stamboul. ☞ Wederom een ander blad: De Bosporus — weer in een kleine boot, — hoe schokt en schommelt zij, wanneer wij den golfstroom uit de Zwarte Zee passeeren! ☞ Heengaande varen wij langs den Europeeschen oever, langs Terapia met de zomerverblijven der vreemde gezanten, lusthoven in het groen langs de nobele, witte paleizen der Sultans, het paleis der vorstelijke weduwen, dat der Sultansdochteren. Photographieeren is verboden, met den arm wijzen eveneens, wij hebben politie aan boord. Daar ligt Rumeli-Hissar, de grimmige vesting, met torens en kanteelen; — en wat een zeilschepen hier bij den ingang der Zwarte Zee, en hoe sierlijk zijn die overdwars gespannen zeilen! Het lijken wel piratenschepen, in het licht van den vallenden avond! — Wij varen langs den Aziatischen oever terug en landen eerst te Skutari. Een stijgende straat brengt ons weldra aan het verlaten, eenzame kerkhof. Een lijkstoet gaat denzelfden weg, de baar met helle kleeden overdekt, roze en groene. Een groote menigte te voet vergezelt den stoet en de zede wil, dat ieder voorbijganger een paar pas meeloopt en zijn schouder gedurende een oogenblik onder de hooggeheven baar zet. Aldus wordt de doode grafwaarts gedragen. De tocht is niet ver naar de begraafplaats, die zich mijlen en mijlen ver uitstrekt, tusschen een net van holle wegen,

en onder de dof-zwarte cypressen. Op den bodem niets, geen gras, geen plant, geen bloem, slechts de opstaande zerken, met een fez gekroond, waar het een man, met een bloem, waar het een vrouw geldt. Scheefgezakt in den mullen, rullen zandgrond, die er als asch uitziet. Hopeloos naargeestig en bangstigend. Uit de verte klinkt het onaardsche roepen van den muezzin op den ommeegang eener minaret, die vreemde zonnezang vol passie en verlangen, gelijk een wilde verre woestijnroep. ☼ Daarna hebben wij de honden gevoederd — een dertig- of veertigtal uitgehongerde schepsels, toegeschoten uit alle straten en gangen, die zich, huilend als wolven, wierpen op het hun toegegooid voedsel. ☼ Dan de laatste dag — de bazar — ten minste een gedeelte daarvan: een labyrint van gangen en zijgangen. Donkere, spelonkachtige kleine winkels met geheimzinnige hangfels en achterdeuren, vol vreemde koopwaar en nog vreemder kooplui. Straten vol met fez's en muilen, shawls, kleeden, koperwerk of reukwerk, gebak en suikergoed! Wij zijn in een tapijtfabriek binnengegaan, waar jonge meisjes, halve kinderen nog, aan weefgetouwen zaten, met de hand bestuurd, en zonder voorbeeld hun patronen weefden: eigen phantasiën van lijn en kleur. „Volgens teekening kunnen zij niet werken,” vertelde ons de directeur. „Wij moeten ze hun gang laten gaan naar hun eigen initiatief”. Arme kleine wersters, kleine kunstenaressen, wier kleurige verbeelding uitbloeit in deze teere, bonte arabesken. ☼ Een nieuwe boot. „De Crimée” is de Zwarte Zee ingevaren en de „Sénégal” zal ons langs Smyrna naar Athene brengen. ☼ Er is een voornaam Turksch gezelschap aan boord, twee beeldschone Turksche meisjes met een duenna en een negerbediende. Zij gebruiken de maaltijden apart, maar soms komen wij ze tegen. Fijne, gave gezichtjes met zachte, groote oogen, en in hun veerenden gang al de hoogheid, de rust en de bevaligheid der vrouwen uit het oude Testament. ☼ 's Nachts varen wij van Constantinopel weg naar Smyrna.

SMYRNA.

☼ Smyrna — Azië — meer visionnair dan een der andere lichtbeelden op deze vreemde reis van momentopnamen! Een halven dag er rondgedwaald, als schimmen uit een andere wereld tusschen het warmkloppende Oostersche leven, dat om ons brandde en oplichtte. Welke zijn de tastbare feiten die een kern vormen van deze wilde phantasmagoriën? ☼ Een tapijtenfabriek met veel onbeduidende moderne producten helaas! — een vijgenmagazijn, waar de vijgen verpakt worden en verscheept. Een Armenische kerk ergens in een eenzamen hoek met een verlaten kerkhof eromheen. Op de zerken opschriften in Armenische letterteekens, somber en eigenaardig mooi. ☼ De Bazar, met een veel sterker Oostersch stempel nog dan die te Stamboul. De geur van het Oosten is hier in de lucht en dringt door alle poriën binnen. Rozenolie, de teerste weefsels, fijn als spinrag — het wordt alles op straat te koop geboden. Een waarschuwend kreet: en daar deint een troep kameelen door de nauwe gang — hoog boven de menschen uit met den trek van onzeggbare minachting op hun sfinxachtige, voorwereldlijke gezichten. ☼ Intelligente raadseldieren uit de Apocalypse. . . . Achter een ijzeren hek, wonder van smeedwerk, een groep derwischen, onbeweeglijk geschaard om hun hoofd: den opperderwisch. Een beeld uit 1001 nacht. . . . En over dat alles het diepe, volle Oostersche licht, dat alle kleuren zoo verzadigt van gloed en glans!

(Slot volgt).

M. DE ROUVILLE.

HET EERSTE EI.

D E post „Onvoorziene Uitgaven” schat je nou altijd te laag op je huwelijksbegroting. ☼ Wij ook. ☼ Zoodat we tamelijk op zwart zaad zaten, toen we van de reis terugkwamen. Verstandiger waren we geweest, wanneer we dat toertje er maar aan gegeven hadden. ☼ We Maar je denkt altijd je er wel door te zullen slaan. ☼ We kwamen dan platzak thuis. Ik had nog heerlijk een paar dagen vrij en zou mijn vrouwtje door haar eerste werk heenhelpen. ☼ 't Eerste ontbijt thuis was feestelijker dan ons huwelijksdiner. En er werd toch niet eens getoast. Mijn eitje was niet direct versch. Al had er een kuiken in gezeten, ik geloof, dat ik het zonder het te weten, verorberd zou hebben. Maar Wies keek zorgzaam elk hapje, dat ik at, na met oogen, die wijlen Argus beschaamd gemaakt zouden hebben. En ze ontdekte, dat de dooier niet hoog-geel gekleurd was. ☼ „Dat eitje is niet versch, boy. ☼ Hè zeg, we wonen hier nu zoo knus buiten, hebben een heerlijk-grooten tuin, wat zou het

prachtig uitkomen, als we zelf kippen gingen houden. Iedere morgen je kersverse eitje op tafel. . . .” ☼ „Ja”, zei ik wat benepen. Want die wensch herinnerde me weer aan onze berooide kas. ☼ We praatten er niet verder over. En lachten en werkten en zongen zonder kippen. ☼ Om tien uur moest ik boodschappen doen. Ik zei dat ik het heelemaal niet erg vond en haalde in den winkel dapper mijn lijstje te voorschijn. Ik kon het net-an contant betalen. Als een Napoleon stapte ik huistoe en mijn vrouw nam me met een lief glimlachje pakjes en zakjes uit mijn armen. ☼ „Maar boy, wat heb je nu mee gebracht?” riep ze. „Koffieboónen? En je weet, dat we nog geen molen hebben. Die moet je even ruilen hoor, ik moet gemalen koffie hebben”. ☼ „Ik hou heusch heel veel van je, pop,” bracht ik er tegen in, „en ik heb een massa voor je over. En als er een eezame kruidener daar achter de toonbank stond, ging ik. Maar naar die drie giechelende juffrouwen ga ik niet terug”. ☼ „Maar hoe krijgen we dan. . . .” ☼ „Beste meid, ik wil alles voor je doen: messen slijpen, op mijn hoofd gaan staan, haring schoonmaken, vechten desnoods, maar dat kan ik niet. Ik ga niet voor de tweede maal staan blozen”. ☼ Dat verteederde. ☼ En we werden het er over eens, dat 'n kop thee bij je twaalfuurtje eigenlijk wèl zoo lekker was. ☼ 's Middags zetten we, toen het werk aan kant was, een heerlijke, sterke kop Souchon. ☼ En 's avonds mocht ik ze zetten, omdat ik heelemaal niet morste. ☼ Den anderen dag organiseerden we met z'n beidjes een thee-dag. ☼ Hoe we er door kwamen, weet ik niet meer. Maar we hielden ons voor elkaar prachtig. Alleen heb ik 's avonds in de keuken een paar voortreffelijke slokken melk genomen, zoo maar ongegeneerd uit de kan. ☼ Toen was de thee op. En bij het ontbijt, den derden dag, versloegen wij onzen dorst met een paar glazen melk. Die was toen ook op. Geld hadden we niet meer. Mijn salaris van de vorige maand, dat mij zou worden opgezonden, kwam ook niet. ☼ 't Werd elf uur. . . . half twaalf. . . . koffietijd. ☼ Het verlangen naar een geurige kop koffie dróóp van ons ondanks alles toch maar te wagen, toen er gebeld werd. ☼ Nieuwsgierig opende ik de deur. Wies glipte al achter me voorbij en stond op den drempel de hand te schudden van tante Nanke, onze goeie, oude tante Nanke. ☼ „Ja”, zei ze,

EEN ZUIL TE CONSTANTINOPEL, HERINNERING AAN HET OOST-ROMEINSCH KEIZERRIJK.

☼ „Ja”, zei ze,

„die drukte op jullie trouwdag — daar moest ik niets van hebben. En daarom kom ik nú maar eens kijken. Ik heb wat voor jullie meegebracht ook. Ja, kijk maar niet zoo verheugd, want 'n suikertante ben ik niet, maar je weet: weinig, maar uit een goed hart, en ik hoop. . . .”

☞ En daar kwamen de cadeaux te voorschijn. Drie mooie, gedecoreerde bussen Koffie, Suiker, Thee en een sierlijke, blank-gepoetste, heerlijke koffiemolen. Ik had haar kunnen zoenen. ☞ We togen meteen aan het werk. ☞ Tante vond ons nog te mal om getrouwd te zijn, toen we de molen tusschen ons innamen en samen, mijn hand boven op Wies' knuistje, den slinger rondraaiden. Maar wat wist ze van ons lijden? ☞ De verkwikkende geur, heerlijker dan wierook en myrrhe, was een nooitgekende weelde. ☞ Den tuin vond Tante erg schraal. ☞ „Dat jullie hier geen kippen gaan houden”, opperde ze. „Maar niet lekker, iederen morgen je versche eitjes zoo uit het hok te kunnen halen”. ☞ „Kippen kosten geld, tantetje”. ☞ „Och, wat, die paar dubbeltjes voer?” ☞ „Neen, daar zouden we nog wel overheen komen. Maar de aanschaffingskosten. We hebben nog zooveel op ons lijstje staan”. ☞ „Ach kom. Voor zestig cent heb je een kuiken. Je timmert zelf een hok, koopt een stuk of tien van die beestjes en fokt ze zelf op. Allicht heb je er de helft kippen bij. 't Is nu Mei, als je ze goed verzorgt, beginnen ze eind November al te leggen”. ☞

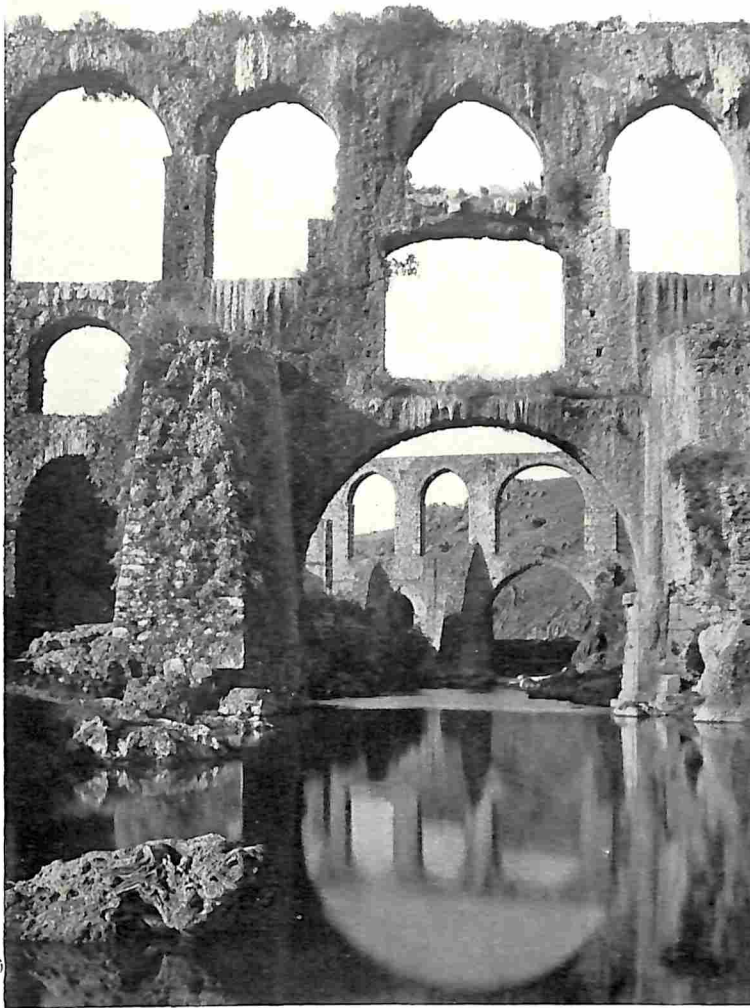
Wies en ik hebben er 's avonds lang over geboomd. In het begin van de volgende maand kochten wij ze. ☞ 't Was een koddig tiental. Uren hebben we samen gestaard naar hun vroolijke bewegingkjes, geschaterd hebben we om de potsierlijke manoeuvres van die gele pluimballetjes. 't Was een genot, het klapperen te begluren van de leuke vleugstompjes, het krabben van de watervlugge pootjes, het schrander kijken van de heldere kraal-oogjes. Het was ons een lust, ze alle tien op en naast de warme kruik, die we elken avond in het hokje legden, te zien zitten, zoodat het één geel donzen kussentje werd. ☞ Wies verzorgde hen prachtig. Dorst of honger hebben ze niet gekend. En iederen dag verplaatste zij ze eenige malen, om ze toch maar zooveel mogelijk van de zonneshijn te laten genieten. Haar ijver was aandoenlijk. Op een morgen kwam ik er achter,

waarom haar zorg zóó groot was. ☞ „Hè Dick,” zei ze, „nu moest Tante eens gelijk gehad hebben, dat ze eind November begonnen. Dan hadden we net op jouw verjaardag — 28 November — het eerste ei. . . .” ☞ En ze stopte ze alle dagen maar meer toe, om dat toch maar te kunnen bereiken. Ze groeiden dan ook voorspoedigen weldra ontdekten we, dat we al heel fortuinlijk waren: er zaten zes haantjes over hadden. We kookten er heerlijke soep van. Onze melkboer was zoo vriendelijk, ze den hals om te draaien, want daar miste ik waarlijk den moed toe. De soep zager appetijtelijk uit, het vet stond er vingerdik op. Met een bedroefd snuitje bracht Wies de terrine binnen en schepte ze op, een bord vol voor mij en een halve lepel voor haar zelf. Doch toen we zouden beginnen, keek ze me aan, zette een huil-lipje en zei verdrietig: „Nee, boy, ik blijf ze niet. . . .” ☞ Resoluut hebben we de soep maar van het menu geschrapt. Wies zoende me toen ik bekende, dat ik er waarlijk ook geen mond aan had kunnen zetten. ☞ Haar zorg verdubbelde na dien dag nog. En zoo naderde mijn verjaardag. Ons pluimvee was voorspoedig gegroeid en iederen morgen gluurde ik begeerig in het hok, of daar mogelijk al een ei zou liggen te pronken. En meerma-

len zag ik ook mijn vrouw nieuwsgierig in het nachthok turen. Haar enthousiasme en overtuiging waren heerlijk. Daarom rijpte in mij het plan, de vervulling van haar wenschen een duwtje te geven. Wanneer ik heel vroeg een gekocht ei in het stroo legde, zou haar vreugd dan niet even groot zijn? En verdiende zij die belooning voor haar zorgen niet? Ik overtuigde mezelf, dat er zelfs paedagogische waarde in mijn plan schulde voor mijn kippenvolkje. Want zou het mijn hennetjes niet tot navolging prikkelen? ☞ Aldus geschiedde. En wat genoot ik, toen Wies nog den avond vóór den heugelijken dag beslist verzekerde, dat het gebeuren zou. ☞ „Mijn intuïties bedriegen mij niet,” garandeerde ze, „ik zou tien tegen één durven zetten, dat we morgen het eerste uit het hok halen”. ☞ Arm in arm gingen we den anderen morgen kijken. Ik vol vertrouwen, want ik had aan mijn voornemens gevolg gegeven, Wies vol van aandoenlijke zekerheid. ☞ Min of meer plechtig opende ik het deurtje, we keken. . . . en keurig lagen daar op het blank-gele stroo twee helder-witte, prachtige eitjes. ☞ „Ik zei 't je wel, ik zei het je wel,” juichte Wies. „En nu nog wel twee. Boy, denk eens aan, voor ieder één”. In triomf droegen we ze naar binnen. Ik was over-gelukkig. Die brave beesten waren dan toch zoo verstandig geweest, zelf nog een exemplaar bij het door mij in het stroo gedeponeerde ei te leggen. Ik wist niet, wie van mijn zes kippetjes die pionier-daad had verricht. Maar ik had het beest goedig op haar nek willen kloppen, als een hondje dat verdient na een succesvol apport. Nog nooit zaten we zoo knusjes te ontbijten. ☞ Doch plotseling merkte Wies op: „Neen, dat is niet aardig. Nu heb ik het grootste. Dat is voor jòu bestemd, jij jubileert”. ☞ „Wel neen, meid, ze zijn precies cender”. ☞ „Neen, neen, dit is grooter. Zie maar. . . .”

☞ We hielden ze tusschen duim en wijsvinger vlak naast elkaar. En tegelijk kregen we een schok van ontzetting. Op beide was een blauw cirkeltje gestempeld met daarin een tergende P. Het firmamerk van onzen leverancier. ☞ We hadden beiden eenzelfde heimelijk plan uitgevoerd. We deden ons best de bedoeling te waardeeren, al was het gevolg zoo bedroevend, maar toch was het niet met het vroolijke gelaat, dat bij dien dag paste, dat ik opstond om afscheid te nemen, voor een ganschen langen dag. Met den hoed in de hand en de jas over den arm kwam ik nog even in de kamer terug. Ik gaf Wies wat ik gewoon ben haar iederen morgen bij het weggaan te geven, en met haar hand in de mijne bleven we even staan. ☞ „Trek het je niet aan, poor dear,” zei ik „je weet. . . .” ☞ „Stil”, riep ze, juichte ze. ☞ Want onverwacht, als een bron, die plotseling te voorschijn springt, uitbundig als een straatorkest, dat opheldert, wanneer het stijfgesloten raam wordt geopend, verheugend als een warme bundel zonlicht, die plots doorbreekt in een onweersbewolkte lucht, klonk uit ons hok een vroolijk, opgewekt, druk gekakel. We holden er naar toe en duwden elkaar lachend opzij, om het eerst het deurtje te kunnen openen. En ja, daar lag, smakelijk en appetijtelijker nog dan onze wedding-cake, het lichtgetinte, zacht-roomkleurige, eerste eitje. ☞ We hebben het jubelend naar binnen gedragen, zingende gewacht tot de vijf minuten voor het koken om waren gekropen en eerlijk ieder een helft opgepeuzeld. ☞ Dien morgen keek ik nog vaker dan anders al wuivend naar huis om. ☞ En de nijldige blikken van den chef, die me een half uur later zag komen, lieten me Siberisch koud.

HENRI VAN DER HORST.

HET AQUADUCT VAN ALEXANDER BIJ SMYRNA.

DE WITVLAKVLINDER.

Ik weet niet eens den latijnschen naam van het diertje, waarover ik, met verloop van den Redacteur, iets zou willen vertellen, maar het beestje heeft me, jaren geleden, een uurtje van intens natuurgenoegen geschonken. ☼ Uit dankbaarheid dan het volgende. ☼ Aan eene opleidingsschool te Haarlem had ik eene hoogste klas; een dertig jongens van 12 tot 14 jaar, die later H. B. S. of Gymnasium zouden bezoeken. Zelf een liefhebber der altijd belangwekkende natuur, trachtte ik immer bij de jeugd belangstelling voor haar te wekken. Graag gun ik de jeugd haar sport, maar wel vond ik het jammer, dat de jongens wel een ganschen middag op een weiland doorbrachten, maar nooit eens rustig aan een slootkant gingen zitten, om de kleine dierenwereld gade te slaan. Om hun de natuur dichterbij te brengen, bracht ik een aquarium in de school en ook een rupsenkastje. Het laatste was van eenvoudige makelij; een houten bodem, twee zijwanden elk gevormd door een glazen plaat, die kon worden weggeschoven en de overige wanden afgesloten met horrengaas. ☼ De bodem werd bedekt met een laagje zand, omdat sommige rupsen de gewoonte hebben, zich in het zand te verpoppen en dan was het salon klaar om de gasten te ontvangen, die door de kinderen medegebracht zouden worden. ☼ Of uit belangstelling, of om mij een plezier te doen, brachten ze me dan allerlei rupsen en bleven ze wel eens een poosje verzorgen ook. Maar — met een aquarium gaat het ook zoo — al gauw is de onderwijzer de eenige, die voor versch. voedsel zorg draagt. ☼ Om half twee naar school gaande, had ik meestal bladeren in mijn zak van de klimop, de sering, de rozen en de oostindische kers uit mijn tuin. Hadden de rupsen zich eenmaal ingesponnen, dan stond het kastje vergeten in de vensterbank. Alleen als in 't voorjaar de vlinders uitkwamen, genoot het weer volle belangstelling. ☼ Op zekeren morgen in den voorzomer komen een paar van mijn jongens me op den drempel tegemoet met de woorden: „Mijnheer, er is weer een vlinder uit, maar 't is zoo'n gekke, hij heeft heelemaal geen vleugels”. ☼ Ik bekeek het hulpeloze schepsel, dacht niet aan den witvlakvlinder en zei: „Straks, als de anderen er zijn, zal ik er wel wat van zeggen”. ☼ De bel van 9 uur luidde en al was het eerst eene taalles aan de beurt: ik kwam er zoo niet af, ik moest 5 minuten aan het verschijnsel besteden. Maar wat zou ik er van zeggen? ☼ Ik liet het vreemde wezen, 1 cM. ongeveer lang, bekijken op een blad wit papier, waarop het, kriewelend met de kleine pootjes, bleef liggen. De vleugels ontbraken. Een paar stompjes wezen de plaats, waar ze behoorden te zitten. ☼ Om mijn figuur te redden — gewoonlijk kende ik de meest voorkomende vlinders wel — zei ik: ☼ „Kijk, twee gevallen zijn mogelijk, of de rups was niet volkomen ontwikkeld door gebrek aan voedsel, toen hij zich inspon of de stompjes, die jullie gezien hebt, zijn opgerolde, vochtige vleugeltjes, die zich straks in de zon wel zullen ontplooien. Om 12 uur zullen we nog eens zien”. ☼ We werkten onzen gewonen lesrooster af en niemand dacht meer aan den vlinder. De zon scheen lekker op de ramen en in de vensterbank, binnen de ramen, dus in het klasse-lokaal, lag het diertje. ☼ Wat gebeurde nu? ☼ Om half elf vloog een roodbruin vlindertje aan de buitenzijde tegen de ramen, om kwart voor elf waren er twee en om elf uur waren er vier, allen van dezelfde soort, die al maar tegen de ruiten opvlogen, alsof ze naar binnen wilden. ☼ Toen trok het ook de aandacht der leerlingen. „Kijk eens, mijnheer, wat een vlinders!” ☼ „O, die zijn zeker uit het rupsenkastje gekomen,” merkte een ander op. ☼ „Hoe kan dat nou,” was het antwoord, „het kastje is potdicht en de ramen zijn gesloten”. ☼ Daar flitste het door mijn gedachten: dat moet de witvlakvlinder zijn. Tegelijk herinnerde ik me ook in één van de mooie boekjes van Heiman en Thijsse iets over dat bijzondere diertje gelezen te hebben. ☼ Een oogenblik was het stil in me, en om de heerlijke ontroering, dat ik dit nu werkelijk bijwoonde en bij de gedachte: hoe zou ik zoo iets teers en schoons, maar dan toch op sexueel gebied, aan mijne kinderen kunnen verklaren. ☼ „Berg je werk even op en

luister dan”. ☼ Een en al aandacht en spanning. ☼ „In het voorjaar maken de vogels veel meer leven in de tuinen, dan op andere tijden van het jaar. De tijd van paren is aangebroken. De mannetjes-musschen, die met de zwarte vlek op de borst, zoeken zich ieder een vrouwtje, om daarmede te trouwen. ☼ Dat trouwen is maar bij manier van spreken: ze zullen samen een nestje bouwen onder de pannen. Let maar eens op, hoe verwoed twee mannetjes-musschen kunnen vechten, als ze gelijk hetzelfde vrouwtje als levenskameraad hebben uitgekozen. ☼ Zonder dat samenleven van mannetjes en vrouwtjes zouden er geen jonge vogeltjes komen en zoo is het met alle dieren in de geheele natuur — ook bij de insecten. ☼ Dit zonderlinge dier, ik dacht er van morgen nog niet aan, is het vrouwtje van den witvlakvlinder. Ze wordt altijd zonder vleugels geboren, kan zoo goed als niet loopen en moet dus blijven op de plaats, waar ze uit de pop komt. ☼ Ze kan wel eitjes leggen in haar eentje, maar als ze daarbij niet door een mannetje geholpen wordt, zullen die onvruchtbaar zijn en niet uitkomen. De mannetjes in de vlucht ontmoeten, zooals andere vlinders, kan ze niet, derhalve moeten de mannetjes bij haar komen. Voedsel gebruikt ze niet; na 24 uur ongeveer, na hare eitjes gelegd te hebben, neemt haar bestaan een einde. ☼ De vlinders nu, die je daar buiten tegen de ramen ziet fladderen, zijn een viertal mannetjes, die gekomen zijn om haar te helpen”. ☼ „Maar, mijnheer!” roepen ze van verschillende kanten, „waar komen die mannetjes vandaan? En hoe weten ze, dat hier dat vrouwtje is?”. ☼ „Ja jongens,” antwoordde ik, „dat is nu één van de mooie geheimen van de natuur. Ze komen van uren ver en waarschijnlijk, maar ik zeg „waarschijnlijk”, worden ze geleid door een zekeren geur, dien het wijfje verspreidt, maar, die zoo zwak is, dat wij, menschen, ze niet kunnen waarnemen”. ☼ „Laat u de mannetjes eens binnen”, oppert een jongen. ☼ „Nee”, zeg ik, „dat zal ik niet doen; we moeten weer aan ons werk. Tusschen 12 en 2 zal ik het vrouwtje een plaatsje geven in mijn tuin, om haar niet aan hare bestemming te onttrekken. En nu — neem je schriften en boeken maar weer vóór je”.

J. KUYPER JR.

EEN NESTZWAM OP EEN ROT-TEND STUKJE BOOMSCHORS.

NESTZWAMMEN.

MEER als in eenige andere groep van het plantenrijk treedt bij de zwammen een groot vormenrijkdom op. Dat wordt een iedereen gewaar, die wel eens op zijn herfstwandelingen op de paddestoelen gelet heeft. Bij de z.g. lagere vormen, die alleen microscopisch bestudeerbaar zijn, is nog veel meer verscheidenheid waar te nemen. Onder al die typen zijn de z.g. nestzwammen vooral een nadere beschouwing ten zeerste waard. ☼ Zooals tegenwoordig vrijwel algemeen bekend is, onderscheidt men de hogere zwammen naar de manier van sporenvorming in twee groote groepen. Bij de eene groep worden de sporen in een cel, de z.g. ascus gevormd; bij de andere ontstaan ze op een cel: het basidium. Vandaar de benamingen Ascomyceten en Basidiomyceten. Onze nestzwammen nu, behooren tot de laatste groep en hebben dus sporen op basidiën. Wanneer we echter de hier geplaatste afbeeldingen bekijken, en we zien het miniatuur vogelnestje, dan is de organisatie van deze planten nog niet erg sprekend, en zal men zich allicht afvragen, waar die sporen gevormd worden. De sporen zitten in de z.g. eieren. Wanneer we een nog zeer jeugdig exemplaar van een nestzwam doorsnijden, zullen wij zien, dat het geheel met weefsel is opgevuld. Van een holte met eieren is nog niets te ontdekken. In het weefsel ontstaan echter holten en om die holten vormen zich dikke wandlagen, terwijl aan de binnenkant een sporendragend weefsel, het hymenium, gevormd wordt. ☼ Nu verslijmt al het weefsel, dat buiten de harde wanden is, zoodat een aantal bolvormige lichamen, de eieren, in een bekertje komen te liggen. Bij enkele soorten zijn de eieren nog door een draadje aan den bekerwand bevestigd, bij anderen liggen ze er los in. ☼ Door vergaan der eierwand komen de sporen tenslotte vrij en kunnen ergens kiemen en de soort verder in stand houden. Dit is in korte trekken de ontwikkelingsgeschiedenis van een nestzwam. Ze komen in ons

land vrij algemeen voor, op rottend hout of direct op de aarde. Onze afbeelding stelt *Gyathus olla* voor, een soort die gekenmerkt is door den gladden binnenkant van den beker, terwijl bij de andere, bij ons eveneens algemeen, *Cyathus striatus*, deze wand gestreept is. Minder algemeen, doch lang niet zeldzaam is verder een kleinere soort, *Crucibulum vulgare*, die altijd op hout groeit.

K. BOEDIJN.

OVERWINNING.

WIE het kittige figuurtje van Truus Berg voorbij zag fietsen, zou niet vermoeden, dat haar gemoedsstemming zoo in volslagen contrast was met haar uiterlijk. Haar goudblonde haren, slechts ten deele verborgen onder het kleine zomerhoedje, omlijstten het ronde, vriendelijke gezicht, haar slanke figuur was één met haar rijwiel, en cordaat drukten de welgevormde bruingeschoeide voetjes de pedalen. ☼ Dat leek alles heel aardig. ☼ Maar daar binnen heerschte de meest gedrukte stemming. Al haar denken en gevoelen werd overheerscht door een doffe wanhoop, door een verslagenheid, die haar allen levensmoed benam. Ze voelde een leegheid in haar hoofd en een algeheel onvermogen tot denken. ☼ Het was over

haar gekomen, toen Gerard, nadat ze een oogenblik vertrouwelijk dicht bij elkander hadden gestaan, ineens zoo onbegrijpelijk vreemd was geweest. Alles was toch zoo goed en hartelijk tusschen hen beiden. Van het eerste oogenblik af, toen ze hier in het kleine stadje op het postkantoor in dienst was gekomen, en haar intrek had genomen bij Mevrouw G., had ze zich tot hem aangetrokken gevoeld. ☼ Mevrouw G. had meer jongelui in huis, en er heerschte altijd eene opgewekte stemming. Haar zoon Gerard, die in Leiden studeerde, kwam eens of tweemaal per week thuis. ☼ „Je bent het aardigste meisje, dat ik ooit ontmoet heb,” had hij gezegd, dien avond, dien ze zich nog zoo goed herinnerde. Ze zou dat nooit vergeten, evenmin als die tochten, die ze Zondags in de mooie omgeving gemaakt hadden. Ze gingen altijd met een groote club uit, maar op de heide of in de bosschen van den Wolvenberg was menig poëtisch plekje, dat voor hen beiden speciaal poëtische herinneringen bewaarde. ☼ Het gebouw van haar liefde had ze fijn en teer opgebouwd, zooals dat van een gevoelig meisje op haar negentiende jaar verwacht kon worden. Hij had iets zwaarmoedigs in zijn blik, en ze zou zoo gaarne haar best doen, zijn zwaarmoedigheid te doen verdwijnen, door hem met zorgen te omringen. Ze waardeerde in hem zoo den ernst, die in al zijn woorden en daden tot uiting kwam, want ernst was datgene, wat ze in een man het allermeeft bewonderde.

☼ „Kom je straks even boven, ik moet je spreken,” had hij dezen middag in het koffieuurtje gezegd, en ze was natuurlijk gekomen; licht had hij haar iets te zeggen, nu hij morgen naar Leiden zou gaan, om, met het oog op zijn examen, daar een maand lang te blijven zonder zijn gewone bezoeken aan zijne moeder te brengen. ☼ Eerst was hij heel gewoon geweest, maar toen ineens had hij haar losgelaten en op een vreemden toon gezegd: „Morgen ga ik weg, en nu moet je alles vergeten, wat er in den laatsten tijd tusschen ons gebeurd is”. ☼ Alsof hij haar een slag in het gezicht had gegeven, zoo had ze daar gestaan en hem hulpeloos aangekeken. Hij zag haar verslagen-

heid en had nog wat willen zeggen, maar toen had hij haar de hand toegestoken, die ze willoos aannam, en zonder nog een enkel woord te zeggen, was hij verdwenen. ☼ Ze kon het thuis niet uithouden, ze was op haar rijwiel gestapt en weggereden, zonder te weten waarheen. „Weg, weg”, riep een stem in haar binnenste. Hoe zou ze thuis kunnen blijven, hoe zou ze van avond hem aan het middagmaal weer onder de oogen kunnen komen! ☼ Door de hoofdstraat van het stadje kwam ze op den straatweg, die langzaam hellend, naar de bosschen van het sanatorium voerde. ☼ Hoe had ze hier dikwijls met hem samen gefietst, hoe had ze eigenlijk alles, wat ze voortaan alleen zou doen, samen met hem doorleefd, hoe zou haar leven voortaan vol zijn van herinneringen aan den gelukkigen tijd, die nu onherroepelijk voorbij was. ☼ Elk oogenblik, dat ze aan het verleden zou denken, zou voor haar een marteling zijn, en hoe zou ze ooit in staat zijn, met hem weer in gezelschap te zijn, en te doen, alsof er niets gebeurd was? ☼ De tranen sprongen haar in de oogen. ☼ Op dit moeilijke oogenblik voelde ze een hand op haar arm en een stem sprak: ☼ „Kindje, waar ga je naar toe?” ☼ Ze keek op. Naast haar reed een jongmensch in een vrij nonchalant sportpak en zonder hoed. Hij had iets rossigs en sproetigs in zijn gezicht en zijn vrij lange, rossige haren wapperden in den wind. Hij had

een vroolijk gezicht en een paar vriendelijk lachende grijze oogen. 't Was Wim Brinker, volonair op het kassierskantoor van het stadje, die tot de geregelde bezoekers van den huize G. behoorde. Hij was een opgewekt type, maar Truus had hem altijd wat oppervlakkig gevonden en vooral in dit oogenblik kon ze zijn gezelschap niet verdragen. Haastig trachtte ze van hem af te komen: ☼ „O, ik heb een eindje gefietst, maar het bevalt me niet, ik ga weer naar huis”. ☼ Ze wilde haar rijwiel doen keeren, maar hij hield haar bij den arm vast en deed haar doorrijden. ☼ „Ho, ho, dat gaat zoo maar

NATUURSCHOON OM WINTERSWIJK.
LANGS DEN RATUMSCHEN STRAATWEG.

niet. Ik houd je toch gezelschap. Maar waarom kijk je zoo b... boos?” ☼ Op zijne lippen lag het woordje „bedroefd”, maar toen hij iets vochtigs in haar oog zag glinsteren, zei hij „boos”. ☼ „Wou je mij daarmee imponeeren? Ik denk er niet aan, hoor. Wat scheelt er aan? Een afspraakje gehad, en is „hij” niet verschenen?” ☼ „Wel nee, gekke jongen, waar denk je aan?” ☼ „Kom, dat treft mooi, ik heb vanmiddag ook geen afspraakje. Dus gaan we samen een kopje thee drinken op „Boschhoek”. We zijn zoo'n leuk stel samen, jij verpersoonlijkt de rustige, weemoedige ernst, en ik de rusteloze, jolige dwaasheid”. ☼ Op haar lippen vertoonde zich iets van een glimlach. Ze kon niet veel anders doen, dan maar meegaan. ☼ „En als je nu zoet bent, zal ik je direct een boomklever laten zien, die een eindje verder in een hollen eik zijn nest heeft. Je kunt hem elk oogenblik bij den stam op en neer zien klimmen”. ☼ „Zoo maar aan den straatweg?” ☼ „Ja, tientallen voorbijgangers kunnen hem iederen dag zien. Maar niemand ziet hem, wat gelukkig is. En als je er naar staat te kijken, moet je altijd voorzichtig zijn, want als een voorbijkomende slagersjongen of een andere boef het in de gaten krijgt, is het nest over twee dagen verstoord. Kijk, hier is het, op den hoek van den Ottoweg”. ☼ Truus stelde veel belang in de dingen van de levende natuur, maar ze wist er niet veel van. Van den overkant van den weg wees hij haar het ronde gat in den eikenstam. Het duurde niet lang, of boven hunne hoofden

hoorden ze het geluid van een vliegende vogel en direct daarna zagen ze den vogel in den boom zitten. Met korte schokkende aanloopjes bewoog het beestje zich naar beneden, langs een dikken tak, en vervolgens langs den stam. Zoo nu en dan stond het stil, dan rustte zijn staart tegen den stam en het richtte de spitse, dikke kop schuin omhoog. Het was grappig te zien, hoe het beestje zoo recht naar beneden schoof. Truus keek met belangstelling toe. Bij het gat gekomen, draaide de vogel er even om heen en verdween toen plotseling in het holletje, om na eenige oogenblikken weer te voorschijn te komen en weg te vliegen. ☼ „Nu hebben we lang genoeg gekoken,” zei Wim en ze gingen verder langs den weg, waaraan ze nu de laatste villa's passeerden. Verder was het uitzicht vrij en in den stralenden Junizoneschijn lag daar het vergezicht over de vallei en de heuvelhellingen ver in het verschiet. Truus keek er naar en ze voelde, hoe mooi het was. Diep in haar ziel welde de blijdschap op, die de natuur steeds te voorschijn roept, wanneer ze met zomerkleuren en heldere zonneschijn tot het onbedorven gemoed spreekt. ☼ 't Was vol op het terras van de uitspanning „Boschhoek”. Ze zochten een vrij tafeltje, en zetten zich in de gemakkelijke rieten stoelen. Op zijn luidruchtige jongensachtige manier bestelde Wim thee, en toen de kellner, die wist, dat hij een goede fooi zou krijgen, hem met merkbaar respect behandelde, voelde hij zich erg groote-menschachtig en zelfs Truus voelde daarin iets streelends.

☼ Zijne geestige en rake opmerkingen over de O. W. ersmanieren van de autobezitters, die aan „Boschhoek” pleisterden, over de pensionisten, die blootshoofds en in huistenu aan de tafeltjes zaten of in het eikenhakhout rondwielden, brachten tusschen hen beiden een prettige stemming. Wandelaars liepen af en aan. Gezelschappen met rugzakken, bezweete gezichten en bestofte schoenen gebruikten het terras als rustplaats op hun langen tocht langs den door den Wielrijdersbond afgebakenden wandelweg, die door de bosschen van het verder gelegen sanatorium voerde. 't Was een

gezellige drukte op „Boschhoek”, en langzamerhand geraakten Truus en haar geleider in een levendig gesprek over allerlei onbelangrijke onderwerpen. Na een pauze in het gesprek maakte ze de opmerking, dat het hier heel wat drukker was, dan toen ze de laatste maal hier zat. ☼ De laatste maal was ze hier geweest met Gerard. En daar was meteen weer haar verdriet, dat ze in de laatste oogenblikken wel niet geheel was vergeten, maar dat ze slechts vaag had gevoeld. Nu kroop het weer langzaam in haar op, en vulde heel haar denken. Het genot, dat ze zooveel nog in den zonnigen zomerdag had geschept, was verdwenen. Ze deed zich geweld aan, ze trachtte de opmerkingen van Wim te beantwoorden op den toon, waarop ze gegeven werden, maar ze voelde zich ellendig, en 't was voor haar een opluchting, toen haar partner den kellner riep, om af te rekenen, en het tijd was, om te gaan. ☼ Het ging nu snel langs den zacht glooienden weg naar beneden, en na een kwartiertje stonden ze op den rivierdijk, waar ze afscheid moesten nemen. ☼ „Dag Truus, dank voor je gezelschap”. ☼ Plotseling kwam een gedachte bij haar op. ☼ „Zeg, Wim, waarom heb je me vanmiddag meegenomen naar „Boschhoek”, hoewel ik gezegd had, dat ik niet wilde?” ☼ „Waarom? ja... waarom?” Een oogenblik keek hij voor zich. „Kun je zwijgen?” ☼ Ze knikte. „Ik beloof het”. ☼ „Goed, ik vertrouw je. Ten slotte heb je wel eenig recht, het te weten, want je hebt me gehol-

pen. Je weet, dat mijn moeder niet meer leeft?” ☼ „Ja”. ☼ „Toen ze twee jaar geleden stierf, hebben Vader en ik haar oprecht betreurd. Ze was zoo'n lieve, zachte vrouw, aan wie ik geen andere dan vriendelijke herinneringen heb. Welnu, vanmiddag ontving ik een brief van Vader, waarin hij mij mededeelde, dat hij weer ging trouwen. Je kunt je niet begrijpen, hoe dat bericht mij aangreep. Mijn vader is altijd een echte vriend voor me geweest. Ik kan je dat niet allemaal uitleggen, maar hij leefde in alles met me mee, met mijn studie, met mijn jongensidealen, en hij begreep alles, wat ik met hem besprak. Ik begrijp, dat hij recht heeft op geluk, als het leven hem dat nog kan geven. Maar toen ik het portret van Moeder aanzag, kwam er iets heel bitters bij me op, een verdriet, dat ik niet de baas kon worden. ☼ Toch begreep ik, dat ik het moest, vóór ik Vader antwoord gaf. Toen ben ik er maar uitgelopen, in de hoop, buiten afleiding te vinden, die me er over heen zou helpen. ☼ Ik wist niet, waar ik heen kon gaan, waar ik mijn sombere gedachten zou kunnen ontloopen. ☼ Toen zag ik jou, en je gezelschap heeft me goed gedaan”. Hij keek haar aan. „Begrijp je me?” ☼ Ze beantwoordde zijn blik, er lag iets van bewondering in haar oogen. ☼ „Ja, ik begrijp je,” sprak ze langzaam, „je bent een dappere jongen. Ik hoop, dat je nu tegenover je vader de woorden zult kunnen vinden, die hij aan je verdiend heeft”. ☼ „Ik geloof het wel, ik zie de dingen nu anders, ik geloof, ik zie ze beter”. ☼ Zijn

gelaat, dat een ernstige uitdrukking had aangenomen, kwam ineens weer in de gewone, luchtige plooi. ☼ „En nu, kind, ga ik naar huis. „nogmaals dank voor je gezelschap. Dag Truus!” ☼ „Dag Wim”. Ze gaven elkaar een hand. ☼ Met een sprongetje was hij op zijn fiets, toen gleed hij den grintweg af, die van den dijk naar beneden liep. Voor hij achter de lage huisjes daar ginds verdween, keerde hij zich nog eens om, stak den arm omhoog, en maakte een grimas. ☼ Truus moest even lachen. ☼ „'t Was toch een leuke jongen! En een flinke jongen! Wat had hij zijn verdriet dapper naar

beneden gevochten. Kon zij ook...?” ☼ Een oogenblik stond ze in gedachten. Ze keek uit over den uiterwaard, waar de wolkenschaduw langzaam dreven over de in het zonlicht badende groene weiden, toen richtte ze haar hoofdje op, en met eene beweging van haar schouders, alsof ze iets van zich af schudde, besteeg ze langzaam haar rijwieltje. ☼ ☼ Toen ze een half uurtje later aan het middagmaal verscheen, droeg ze een helderwitte sportblouse, haar goudblonde haar was keurig, maar eenvoudig opgemaakt, en op haar gelaat lag de rustige vriendelijkheid, die haar charme was. ☼ „Je ziet er goed uit, kind,” zei Mevrouw. ☼ Overigens merkte niemand iets ongewoons in haar op. ☼ Alleen Gerard keek haar een paar maal onderzoekend aan, met iets van niet begrijpen in zijn donkere oogen.

J. VAN DER VEEN.

Natuurschoon om Winterswijk.

☼ De kom van Winterswijk wordt omgeven door een krans van mooie plekjes. Gaat men naar buiten, altijd is een mooi plekje vol natuurschoon aan te treffen. In de schaduw van donkere dennenboschjes, beschut voor de gloeiende stralen van de zon, ziet men dikwijls voor zich een uitgestrekt landschap, nu dalende, dan rijzende, hiet bedekt met boschjes

NATUURSCHOON OM WINTERSWIJK.
IN DE BUURTSCHAP WOOLD.

van akkermaalshout, daar zilveren berken en reuzige eiken, daar groene weiden, in de nabijheid nog soms de stille heide met haar miljoenen heibloempjes en ginds in de verte de statige dennenbosschen. Als men daar gezeten is, dan is het heerlijk stil, een stilte, die alleen verbroken wordt door het gonzen en zoemen der nijvere bijen. Hoog boven het lieflijk gezang van den leeuwerik, zingende zijn hymne aan den heerlijken zomer, terwijl in de takken der dennen merels en vinken fluiten. ☞ Die grootsche en machtige stilte overwelddigt ons en doet ons zoo heerlijk genieten van het buiten zijn. ☞ De hier afgebeelde plekjes van het natuurschoon om Winterswijk geven ons een denkbeeld ervan, hoe heerlijk er daarvan te genieten valt. ☞ Vele planten, welke elders niet meer aangetroffen worden, zijn hier nog te vinden. Men begrijpt, dat de bosschen een eldorad zijn voor het verblijf van vele vogels, waaronder zeldzame soorten. ☞ In geologisch opzicht bieden de omstreken van Winterswijk eveneens veel studiestof aan, zoodat een bezoek daaraan in velerlei opzicht alle aanbeveling verdient.

Ir. J. VAN DER BREGGEN

Neerland's schoonheid in beeld.

(SPROKKELINGEN IN NEDERLAND).

DEZER dagen verschenen de eerste twee deeltjes van een mooie en belangwekkende reeks plaatwerken, waarin Neerland's schoonheid in beeld zal worden gebracht. Juister nog is het, van reeksen te spreken. Want de uitgever, Scheltema & Holkema's Boekhandel, is voornemens, na de eerste reeks, bevattende de stadspoorten en stedelijke openbare gebouwen, een tweede te laten verschijnen, waarin de particuliere huizen worden afgebeeld, benevens stadsgezichten, en vervolgens, in een derde reeks, de kerken, torens en godshuizen. Daarmee is de afdeling Steden volledig, en komt het platteland aan de beurt, dat, op een zelfde wijze in reeksen verdeeld, zal worden afgebeeld. Voor elke reeks zijn linnen stempelbanden naar het ontwerp van T. Nieuwenhuis verkrijgbaar, een smaakvol en levendig ontwerp, zooals reeds de omslagen van de verschenen deeltjes bewijzen, waar het ook op is afgedrukt. Men kan dus geleidelijk in het bezit komen van een prachtwerk waarin het zoo verscheiden schoon van ons eigen land in beeld is gebracht.

☞ Dat het inderdaad een prachtwerk zal worden, zal wel ieder toegeven, die de thans verschenen 1e en 2e serie van Reeks A heeft gezien. Deze series bevatten de Stadspoorten en Muurtorens, niet alleen bijna alle welke zijn behouden gebleven, maar bovendien vele van de fraaiste poortgebouwen, die onder den moker zijn gevallen. Provincies-gewijs gerangschikt, vertoonen deze om zoo vele redenen merkwaardige bouwwerken een levendige afwisseling, waarbij soms de tijd der middeleeuwen, dan weer de gouden tijd der Republiek voor den beschouwer opdoemt. Onder elke afbeelding is vermeld, in welk jaar of welk tijdperk de poort werd gebouwd, soms ook verbouwd, en — maar al te dikwijls — wanneer ze werd afgebroken. ☞ Ofschoon de platen verreweg de grootste ruimte in beslag nemen (in elk deeltje zijn het er ongeveer honderd, waaronder verscheidene groote) zijn het toch geen zuivere plaatwerken, daar elke serie aanvangt met een beknopte toelichtenden tekst, geschreven door den Redacteur van dit blad. Volstaan kan hier worden met de mededeeling, dat in de eerste serie een kort overzicht wordt gegeven van de geschiedenis der stedelijke verdedigings-

NATUURSCOON OM WINTERSWIJK.
WATERMOLEN IN HET WOOLD.

werken, en een en ander wordt verteld van de verschillende poorttypen. De tweede serie bevat voornamelijk een opsomming van de vele poorten, die onze steden hebben bezeten, en die voor verreweg het grootste gedeelte, de meeste in de vorige eeuw, zijn gesloopt. Een register der afbeeldingen, alfabetisch gerangschikt naar de steden, vergemakkelijkt het raadplegen. ☞ Er van overtuigd, dat onze lezers met groote sympathie de verschijning van deze „Sprokkelingen in Nederland” zullen begroeten, meenden wij er hunne aandacht op te moeten vestigen. Wij betwijfelen niet of zij, die zich de reeds verschenen series hebben aangeschaft, zullen verlangend uitzien naar de volgende, die het schoonste zullen bevatten, wat in ons land op het gebied der burgerlijke bouwkunst is gewrocht. ☞ Een vraag ten slotte: zouden deze reeksen niet voortreffelijke diensten kunnen bewijzen bij het onderwijs o.m. in de aardrijkskunde, misschien ook de geschiedenis, en aan de vaak dorre feiten-opsommingen in de leerboeken leven kunnen geven? En hoe uitnemend zullen zij kunnen bijdragen tot het aankweken bij de jongeren van een gezonde liefde voor het eigen land, dat zooveel schoonheid bevat waarvoor reeds op de scholen de oogen geopend moeten worden!

NATUURSCOON OM WINTERSWIJK.
BEKENDELLE BIJ WINTERSWIJK.

DRIE BALLADEN

3) *Uit het Engelsch van Lafcadio Hearn.*

OTOHIMÉ antwoordde: „Ik verlang noch paard, noch *kago*, noch eenigen bediende; ik behoef slechts een pelgrimskleed te hebben — beenstukken en pij — en een bedelaars-tasch.” Want Otohímé achtte het haar plicht om geheel alleen op reis te gaan, evenals Shuntoku had gedaan. Dus verliet zij haar tehuis, haar ouders vaarwel zeggend met oogen nat van tranen: ternauwernood had zij stem genoeg om te zeggen: „vaarwel”. Zij ging over bergen en bergen en weer over bergen; zij hoorde slechts de kreten der wilde herten en het geluid der bergstroomen. Soms verdwaalde zij; somtijds moest zij alleen een steil en moeilijk pad beklimmen; steeds reisde zij in verdriet. Ten laatste zag zij voor zich uit — ver, ver weg — den dennenboom genaamd *Kawama-matsu* en de twee rotsen genaamd *Ota 1)*; en toen zij die rotsen zag, dacht zij aan Shuntoku met liefde en hoop. Verder reizend, ontmoette zij vijf of zes personen, die naar Kumano reisden; en zij vroeg ze: „Hebt gij op uw weg niet een blinden jongeling ontmoet van zestien jaar ongeveer?” En zij antwoordden: „Nee, nog niet; maar als wij hem ergens mochten ontmoeten, zullen wij hem overbrengen wat gij wenscht”. Dit antwoord stelde Otohímé erg teleur; en zij begon te denken, dat wellicht al haar pogingen om haar minnaar te vinden vergeefs konden zijn; en zij werd zeer verdrietig. Ten laatste werd zij zoo verdrietig, dat zij besloot niet langer te beproeven hem in deze wereld te vinden, maar zich te verdrinken in den poel van Sawara, zoodat zij hem weer zou kunnen ontmoeten in een volgend leven. Zij haastte zich erheen zoo snel zij kon. En toen zij den plas bereikt had, plantte zij haar pelgrims-staf in den bodem, hing haar overkleed aan een dennenboom, wierp haar bedeltasch weg en na haar haar te hebben losgeworpen, maakte zij het op in den vorm genaamd *Shimada 2)*. Toen vulde zij haar mouwen met steenen en stond juist op het punt in het water te springen, toen plotseling een eerwaardig man van vermoedelijk minstens 80 jaar voor haar verscheen, geheel in het wit gekleed, in zijn hand een wastafeltje dragend. En de oude man sprak tot haar, zeggend: „Haast u niet zoozeer om te sterven, Otohímé! Shuntoku, dien gij zoekt, is in Kiyomidzu San, ga daarheen en gij zult hem vinden”. Dit was wel de prettigste boodschap, die zij kon verlangen en zij voelde zich dadelijk zeer gelukkig. En zij wist, dat zij aldus gered was door de verheven gunst van haar beschermheilige en dat het de god zelf was, die deze woorden tot haar gesproken had. Dus wierp zij de steenen weg, die zij in haar mouwen had gelegd, deed het bovenkleed weer aan, dat zij had afgelegd, maakte opnieuw haar haar op en aanvaardde in groote haast den weg naar den tempel van Kiyomidzu. Ten slotte bereikte zij den tempel. Zij liep de drie onderste treden op en onder de poort kijkend, zag zij haar minnaar Shuntoku die daar lag te slapen onder een mat van riet; en zij riep hem: „Moshi! Moshi!” 3) Toen Shuntoku zoo plotseling gewekt werd, greep hij den staf, die naast hem lag, en riep uit: „Iederen dag komen de kinderen uit de buurt hier om mij te plagen, omdat ik blind ben!” Otohímé, dit hoorend, werd zeer verdrietig; zij trad op hem toe en haar handen op haar armen minnaar leggend, sprak zij tot hem: „Ik ben niet een dier slechte, plagerige kinderen; ik ben de dochter van den rijken Hagirjama. En omdat ik mij jou beloofd heb op het feest van Kitano Tenjin in Kyoto, ben ik hier gekomen om je op te zoeken”. Verbaasd de stem van zijn geliefde te hooren, stond Shuntoku snel op en riep uit: „O, ben je werkelijk Otohímé! Het is lang geleden sinds wij elkaar het laatst gezien hebben — hoe vreemd is dit alles! Is het niet allemaal verbeelding?”

Foto A. Langfier.

VOLENDAMSCHE MEISJES.

En toen elkaar streelend konden zij slechts weenen in plaats van te spreken. Maar al spoedig riep Shuntoku, door verdriet overmand, Otohímé toe: „Mijn stiefmoeder heeft een vervloeking op mij gelegd en mijn uiterlijk is, zooals je ziet, geheel veranderd. Daarom kan ik nooit met je in den echt vereenigd worden. Zooals ik nu ben, zoo moet ik blijven, tot ik verga in den dood. En daarom moet jij dadelijk naar je thuis terugkeeren en leven in geluk en in pracht.” Maar zij antwoordde in diepe droefheid: „Nooit! Meen je dat werkelijk? Ben je waarlijk bij je verstand? Neen, neen! Ik heb mij zoo vermomd slechts omdat ik je genoeg bemin om mijn leven voor je op te offeren. En nu zal ik je nooit meer verlaten, onverschillig wat er in de toekomst van mij zal worden.” Deze woorden deden Shuntoku goed; maar tevens vervulden zij hem met medelijden voor haar, zoodat hij weende, zonder dat hij een woord kon uiten. Toen sprak zij tot hem: „Daar je booze stiefmoeder je alleen betooverd heeft, omdat je rijk bent, aarzel ik niet je te wreken door ook haar te betooveren; want ook ik ben de dochter van een rijk man.” En toen sprak zij van ganscher harte tot de godheid in den tempel: „Gedurende zeven dagen en zeven nachten zal ik vastend in dezen tempel verblijven, om de vastheid van mijn gelofte te bewijzen; en als er waarheid en medelijden in U woont, smee ik U ons te redden. Voor zulk een groot gebouw is een rieten dak geen geschikt dak. Ik zal een nieuw dak erop laten leggen gemaakt van de veeren van vogeltjes; en de dakvorst zal ik laten bedekken met de slagpennen van valken. Deze *torii* en deze lantaarns van steen zijn leelijk; ik zal een *torii* van goud oprichten: en ik zal duizend gouden en duizend zilveren lampen laten maken en iederen avond zal ik ze ontsteken. In een zoo grooten tuin behooren boomen te staan. Ik zal er drie duizend boomen in planten. Maar als Shuntoku door deze mijn gelofte niet genezen wordt, dan zullen hij en ik ons verdrinken in gindschen lotus-vijver. En na onze dood zullen wij de gestalte aannemen van twee groote slangen en allen belagen, die komen om in dezen tempel te bidden en zoo den pelgrims den weg versperren.” En, hoe vreemd het ook klinkt, in den nacht van den zevenden dag nadat zij die gelofte had afgelegd verscheen haar in den droom Kwannon-Sama, die tot haar sprak: „Het gebed, dat gij gedaan hebt, zal worden verhoord”. Dadelijk daarop werd Otohímé wakker en zij vertelde Shuntoku haar droom en beiden waren verbaasd. Zij stonden op en daalden af naar de rivier; daar verrichten zij hun waschingen en aanbaden de godin. Toen, o wonder! werden de oogen van den blinden Shuntoku geheel geopend en hij herkreeg zijn volle gezichtsvermogen en de ziekte verliet hem. En beiden weenden door de overmaat hunner vreugde. Samen zochten zij een logement op en daar legden zij hun pelgrimskleeren af en deden andere kleeren aan en huurden *kago* en dragers om ze naar huis te dragen. Toen zij het huis zijns vaders bereikt hadden, riep Shuntoku uit: „Verreerde ouders, ik ben tot u teruggekeerd! Door de kracht van de heilige spreuk geschreven op het gewijde amulet, ben ik genezen van mijn ziekte, zooals gij kunt zien. Zijt gij beiden goed gezond, verreerde ouders?” En Shuntoku's vader dit hoorende, snelde naar buiten, uitroepende: „O! hoe bezorgd ben ik om je geweest! Geen oogenblik kon ik ophouden aan je te denken; maar nu — hoe blij ben ik jou te zien en de bruid, die je hebt medegebracht!” En allen verheugden zich met elkaar.

(Wordt vervolgd).

1) *Ota* beteekent „heb ontmoet” of „hebben ontmoet”. 2) Een eenvoudige wijze waarop het haar eener doode vrouw wordt opgemaakt. 3) Een uitroep om iemands aandacht te vestigen op de aanwezigheid van den spreker — van *Moshi*, de beleeftheidsvorm van het werkwoord: zeggen. Het staat ongeveer gelijk met ons „astublieft”.